Kmetijske in rokodelske Novíce.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj VI. *V srédo 25. kozoperska 1848.* List 43.

Bravcam!

Od kar se je v našim Cesarstvu nova vlada — to je ustava ali konstitucija začela — so se Novíce nekoliko v svojih spiskih premenile; bêre se namreč v njih menj kmetijskih in rokodelskih rečí. Kér so nam to spremembo nekteri že očitali, je naša dolžnost, zastran tega očiten odgovor dati.

Prekucíje našiga cesarstva, ki so se 15. sušca začéle, so prekucnile celo poprejšnje življenje vsih stanov. Dokler svét stojí, še taciga ni bilo.

Novíce so bile edini slovenski list do tega veliko pomenljiviga časa, ki ni zadel samo gospôdo, temuč tudi kmetiški stan. Novíce pa so ostale tudi še čez 3 mesce potem edini slovenski list — one same so preživele pervi čas noviga prerojenja! V taki dôbi, ko je vse hrepenélo zvediti novih prigodb, — v taki dôbi, ko je bilo sto in sto druzih podukov treba, kdo bi bil rad bral: kakó turšico sejati, kakó mravljince zatirati, vinograde obdelovati, ovcam garje odpravljati i. t. d.!

Na polje nove vlade so mogle Novíce svoje bravce na kmetih peljati in jim kazati, kaj se tam godí, de so resnico zvedili v vsim, in de so se zatirale škodljive pravlice, ktere so lažnjivci po deželi obilno trosili.

Začelo se je potem pripravljanje poslancov k Dunajskimu zboru — in zopet so se novi opravki Novíc o ti dôbi začeli. In tako je šlo neprenehama naprej: vsak teden je kaj druziga prinesel, kar je bilo v Novícah treba oznaniti, razjasniti, opomniti.

Mesca maliga serpana so se še le začeli mnogi novi slovenski časopisi v Ljubljani in Celji, ki se vsak po svoji poti krepko prizadevajo, svoj namen doseči.

Veliko smo že doživeli — veliko prestali, Bog daj ljubi mir! Z velicimi težavami se rodí novo ustavno déte. Pomenki in sklepi deržavniga zbora so bili vsim ljudém po deželi silno imenitni, kér njih prihodnji stan in srečo zadevajo. Kmet mora zdej vse to tudi vediti; on se mora podučiti v vsim tem, de se zamore sčasama povzdigniti na tisto stopnjo vednosti, ktere potrebuje slobodni deželán.

Vsak previden človek bo tedej v tacih okolišinah poterdil tačasno spremembo Novíc, in bi nam nasproti po pravici zaspanost očital, ako bi bili o taki dôbi ostali celò na starim kolovozu.

Novíce so se že sicer tudi celi čas svojiga obstanja, od svojiga začetka v létu 1843 noter do današnje ure, goreče poganjale za povzdigo slovenske narodnosti — kakó neki bi bile zamogle zdej omolčati, ko je žetve čas prišel, kar so one toliko lét neutrudljivo sejale!

Dokler tedej ne bo nova vlada dognana, — dokler ne bomo po novih postavah vse v lepim miru in redu imeli, bojo Novíce imele še opravkov dovelj za kmetiški stan in slovenski narod sploh.

Kadar bo pa vse to lepo dokončano, bomo pa spet začeli orati in sejati, de bo veselje!

Sicer pa bomo, kakor dosihmal, tako tudi prihodnjič, po malim zmirej dajali kmetijske in rokodelske poduke, in zvesto oznanovali nove znajdbe kmetijstva, od kterih je pa zdej le malo slišati.

Vredništvo.

Kje so zdej Cesar?

Po popotovanji skozi celi teden so Cesar s svojo družino 14. dan tega mesca v Olomúc (Ollmütz) na Marsko prišli. Veselje od vsih krajev skupej derečih ljudí, svojiga miliga Cesarja viditi, je bilo neizrečeno; celò konje so mu iz vozá spregli in ljudjé so ga v mesto peljali. Ne le veselo vpitje „Živio“ se je krog in krog razlegalo; tudi solzé v očéh so se pri marsikterimu vidile, ki so bile solzé veselja, pa tudi solzé žalosti, de naš mili Cesar, ki so svojim ljudstvam toliko dali in dovolili, kolikor noben drug cesar ali kralj na celim svetu, so za vse te dobrote zavoljo razsajanja in morenja nevkrotljive derhali prisiljeni bili, očetov dom na Dunaji zapustiti in po svetu iti. V Olomúc pridši, so dali Cesar svojim ljudstvam naslednji razglas na znanje, v kterim posebno prijazno kmete nagovorijo.

Svojim ljudstvam!

Pridši v Olomúc, kjér imam namen za zdej ostati, je Mojimu sercu potreba, lepe znamnja zveste udanosti, ktero Mi je ljudstvo na Moji poti tù sèm povsod skazovalo, očitno spoznati.

Če sim od svojih vojákov obdan popótoval, se je to samo zató zgodilo, kér se slabomislečih ljudí nikjer ne manjka, in kér nisim mogel povsod od svojiga zvestiga ljudstva obdan biti.

Kmetje Mojiga cesarstva! zaúpajte svojimu Cesarju — vaš Cesar zaúpa vam! Odrešenje, ktero je že dana postava zastran poprejšnjih gruntnih dolžnost, kakor je tlaka, desetína i. t. d. vam obljubila, vam je zagotovljeno, in ponovim vam zastran tega zopet svojo cesarsko besédo takó, kakor sim jo na svoji poti večkrat ponovljal.

Moja terdna volja je, vam to rešenje varovati. Bodite tadej mirni in brez skerbí, Moji zvesti kmetje! In če se kakošni ljudjé najdejo, kteri skušajo besédo vašiga Cesarja vam počerniti, verjemite Mi, de so izdajavci Moje in vaše sreče, in ravnajte se po tém!

V Olomúcu 15. kozoperska 1848.

Ferdinand s./r.

Wessenberg.

(Obsežek drugiga razglasa Cesarjeviga iz Olomúca boste brali v Novičarji, tretjiga pa v prihodnjim listu.)

Priporočilo zareje koristniga germa.

Slovenci so v pridelovanji farb, ki se povsod dražji od druzih pridelkov plačujejo, še grozno nevedni. Tako piše slavni pisavec kmetijske kemije v §. 77 odst. 9. In resnična je ta. Veliko rastljín po južnoslovjanskih deželah brez posebne zareje raste, kterih obstojni deli razne farbe v sebi imajo, iz kterih pa koristnih farbnih izlečkov narejati si nihče ne prizadeva. Napravljanje izlečkov tirja več ali manj znanstva v kemíi in posebno izurnost, je tedaj reč obertnikov in tacih posestnikov, kteri s kmetovanjem tudi obertniške namere združiti znajo. Pa koristne rastljíne, ki na domači zemlji rastejo, porabiti, če se dobiček kaže, jih zarediti, in jih brez umetniga izdelovanja obertnikam ali tergovcam prodajati, to pač vsak kmetovavec lahko storí. Pomenímo se le od ene same tacih rastljín, ktera bi kmetovavcam brez posebniga prizadevanja dokaj dobička prinesla.

Iz Tersta tergavci obertnikam in fabrikantam notranjih deželá neke posušene bledozelene jagode v bačvah pošiljajo, kterih cent v Terstu po 60 do 90 goldinarjev veljá. Imenujejo se te jagode po laško grana, po nemško pa Kreuzbeeren, in služijo fabrikantam in drugim obertnikam žolto (rumeno) farbo iz njih narejati. Teržaški tergovci jih po morji dobé nekaj iz Francozkiga, še več pa iz Perzije čez Alepo in Sirijo. Bilo je lanjsko léto tacih jagod iz Tersta poslanih 688 centov, kterih vrednost brez vožnje, cola in tergovskiga dobička, če po 80 gold. cent štejemo, 55 tavžent in 40 gold. znese; veliko jih je bilo pa še iz Sirije po černim morji in po Donavi Dunajskim in drugim fabrikantam poslanih. Tudi iz Ogerskiga in iz Valahije tacih jagod pride, pa imajo manjši ceno; po 230. listu lojdovskiga létašnjiga časopisa jih je bilo na Dunaji cent ogerskih po 18 gold., valaških lanjskiga léta pa po 28 gold. plačanih. Cena med levantinskimi ali francozkimi jagodami in med drugimi evropejskimi je zato tak močno različna, kér se — kakor pravijo obertniki — iz pervih jagod več in nar bolj stanovitne farbe dobí kakor iz drugih. Pa vender je še vselej lepa cena po 18 do 28 gold. za cent jagod, kterih pridelanje takó malo malo prizadevanja terja.

Kakošne jagode pa so to? Niso nič druziga, kakor na pol zreli sad našiga pasjiga terna ali psikovne (rhamus catharticus Lin). Psikovno mende vsak kmet pozná, in vé de nje lepi tanjko žilčasti les škrinarjem za vložene dela in strugarjem za razne lesene izdelke dobro služi. Vse vejice tega germa so na koncu ternjeve in bodeče, po njih pa zrastejo na kratkih tanjcih recljih jagode, kterih vsako dve brazgotinici na muhi prekrižajo in v štiri ali v tri predalice razdelé, zato se po nemško tem jagodam Kreuzbeeren (križnice?) germu pa Kreuzdorn pravi.

Jagode imajo v vsakim predalcu semensko košeno v posebnim mešičku zavito zernice v sebi. Obstojni deli žolte farbe se znajdejo v semenskih mešičkih in pa v kožici cele jagode, dokler še dozoriti ne začnè, v zrelí jagodi se pa žolta farba v zeleno spremení. Zato se morajo jagode še zelene na pol zrele mesca veliciga serpana, ali po okolišinah konec maliga serpana pobirati, in posušiti, tako v bačvah ali vrečah spravljene se dajo dolgo shraniti.

Zrele jagode niso več za shrambo, pa se dajo tudi v dobičik porabiti, če jih pobrane kmalo v leseni posodi zmestiš, njih lepo zeleni sok skozi rutice stlačiš in precediš, in v mehurjih na soncu ali v gorkih izbah posušiš; suhiga pod imenam Blasengrün bersopisci (malarji) rabijo in radi kupijo. Manj nadléžna in koristniši pa je pobéra zelenih psikovnic.

Psikovna v peščeni, nekoliko z berno pomešani in vlažni zemlji rada raste, in lahko se je, brez de bi njivam in senožetim na poti bila, veliko zaredí. Naj se divje rasteči germiči na jesen skopljejo in posamesne deblica s koreninami ob jarkih, grabnih, ob krajih gojsdov in logov, po pašnikih in vsih prostorih, kjer drugo manj koristno germovje raste, zasadé in že v pervim létu bo iz vsake sadike košat germ dorasel. Zaredí se tudi psikovna kakor vsaka rastljína iz semena; na jesen v leho posijane zrele jagode prihodnjo spomlad oklijejo in sadike se dajo že sledečo jesen presaditi. Nekoliko oskerbljeni germi z okopovanjem, de rosa do koreninic doíde, s trebljenjem de germ pregost ne pride, in z obrezovanjem de preveč v les ne zdivjá, bodo — ni dvomiti — tudi veči in za farbarije boljši jagode rodili.

Zdi se mi, de bi bilo prizadevanja vredno ta koristni germ zarediti. *) Če cent suhih psikovnic le po 15 goldinarjev štejemo, bi se lahko pri vsaki nepremajhni kmetíi kakošnih trideset tolarjev ali še več pridobilo. Posebno bi bila pa zareja tega germa priporočiti posestnikam dozdanjih grajšin, kér bodo zanaprej mogli bolj marljivo skerbeti, de jim njih obširne zemljištva med kterimi je še dosti neobdelanih zanemarjenih golih in pustih ali z nepridnim germovjem zarašenih prostorov, kaj več koristi prinesó kakor doslej, ki so se več na pót svojih podložnikov, kakor na lastno kmetovanje zanašali.

Janez Cerer.

Misli zastran bíre,

ki se navadno odrajtuje kaplanam in šolnikam pri starih farah.

(Konec.)

2) Akoravno bi se pa zaznamovane zadeve overgle, ki med staro faro in njenimi hčerami vzajemno obstojé, je vender že nek drug tako dolgo neovergljiv temelj, na kterim terdno odrajtovanje navadne bére stojí, dokler ni od drugod primirjeno odškodovanje razglašeno. Pod pogodbo namreč, de kaplani in šolniki pri starih farah poškodovani ne bodo, so nektere nove fare in podfare se začele; le pod pogodbo, kakor vsak pameten lahko razume, de se bira vestno, kot popred odrajtuje, je bilo dovoljeno, de so duhovni po tacih farah po okoljstavah nekolikno ali pa celo plačilo dobivali iz duhovske denarnice; sicer bi bila koj v začetku nove fare ali podfare tudi béra od stare fare odločena bila, kar bi bilo pa uradnikam več opraviti dalo, kér bi se bilo moglo za odcepljeni del bére duhovšini in šolnikam stare fare odškodovanje iz duhovske denarnice odmeriti.

*) Resnične besede so, ki jih gosp. Cerer tukaj govoré. Zemljiša mnogoverstne, tudi slabe baže, zamorejo še marsikak goldinar dobička vreči, ako posestnik vé ž njimi práv obnašati se. Novíce imajo v ti reči še veliko opraviti; Bog daj! de bi bilo kmalo konec nesrečnih prekucij in de bi mirno pravíce vživali, ktere so nam Cesar dali. Vredništvo.

Razvidno je torej, de je navadno béro stari fari, kjer se je dosihmal odrajtovala, vkrajšovati ali jo clo odreči, dokler ni odškodovanje v ti reči dognano, krivično djanje.

Zunej domače fare so že ljudjé več lét z nekako nevoljo dolžno béro posebno šolnikam odrajtovali, kteri so mogli za eno pešico slabiga žita, ki je še včasi drugo béro pohabilo, nezmerno gerdih besedí preslišati; létas so se pa clo novih far in podfar nekteri ljudjé, ne rečem vsi (zakaj veči del jih je poštenih in razumnih) tako obnesli, de so kaplanam, še bolj pa šolniku béro odrekli, in ga obilno vtovorli z neobtesanostjo.

Nekteri ljudjé so res taki, de mislijo, ne le tlake in desetíne prosti biti, temuč sploh vsiga, naj se že imenuje kakor koli se hoče, kar po davku diší. Ali bojo pa taki zares kdaj premožniši? Težko de! kér jim dvoje nesitljivih pijavk kri in muzeg, dušno in telesno moč neusmiljeno serka, ter jih za grob revšine zorí, in ti pijavki ste: Napuh v obleki iz ptujiga blaga, ktero je domače v nekterih krajih popolnama zaterlo, in pa kerčme, ktere so jih že mnogo na beraško palico spravile, in se kaže, de jih bodo še več.

Kar pa béro tiče, se ne da tajiti, de jo je pobérati, pràv sitna reč, posebno po ptujih farah in podfarah, kjer nekteri sirovi ljudjé ošabno s svojim nepriljudnim obnašanjem pobérače na grenko obvisnost preobčutljivo spolnujejo. Kér bi pa vender drugo, béro namestljivo plačilo serditi vihar časa spihati in zatreti utegnil, in kér večidel domači farmani svoji duhovšini in šolnikam spodobno béro z veseljem odrajtujejo: bi bilo želeti, de bi se, kadar se bo ta reč pretresati in določevati jela, na to gledalo, de bi za naprej sleherna fara in podfara le svojimu duhovnu in cerkveniku béro dajala. Kaplanam pa in šolnikam starih far, ki so v novih farah in podfarah revne bére s trudam in troškam iskati mogli, naj bi se od slej primerjeno odškodovanje spoznalo, ktero bi se jim iz duhovske denarnice, ali pa od tistih duhovnov, kterim bi se zunej navadne bére, semtertje prostovoljno vpeljane, tudi še stari fari dolžna béra prepustila, odrajtovati utegnilo.

S takim načinam bi se gotovo mnogoterim zopernostim, prepíram in clo krivicam v okom prišlo.

Podgrivarski.

Povedanje od slovenskiga jezika.

Spisal V. Vodnik.

(Dalje.)

Kader so Slovenci iz Azije, svoje zibéli, ven šli proti Evropi, niso bili sami, temuč je bila še le osnuva štirih velikih jezikov vkup, to je Grégov, Latincov, Nemcov in Slovencov. *)

Počasi so več po sveti vidili, rodove gmerali, rodovi so med seboj blebetali, in se v besedah eden od druziga daljšali; tako dolgo, de je jezik 4 velike vèrhe pognal: Grege, Latince, Nemce in Slovence. Timčasi so divji okol hodili, od lova, od zeliš se živili.

De so ti štirji verhovi iz eniga jezika, sam jezik razodeva; postavim Slovenec rêče mati, Nemec Mutter, Greg meter, Latinec mater. Mi pravimo miš, Nemec Mauss, Latinec mus, Greg mys. Tako tudi: kluč, Schliefsel, clavis, klys; — jajce, Ey, ovum, oon; — sedím, sitze, sedeo, hiseo; — nov, neu, novus, neos — — in tako naprej silno dosti drugeh besedi.

Gregi in Latini so bližej poldne ostali, Nemci in Slovenci so bolj proti polnoči od sonca naprej dèrli in se v sedajneh svojeh deželah ulastili, živino pasli, čéde varovali in zveríne morili.

Počasi so zemlo perpravili za stanovitno prebivalše in za nive; polsko delo se je začelo z delam hiše, s hišami zemle, last, pravíce, oblast, kralestva in bolj uravnano zaderžanje. Še dan današni vidimo, de človeški rod čedalej bolj v hribe léze, gošo trébi in rodovitno zemlo perdeluje.

Gregi in Latinci so per sred-deželnim morju proti poldne ostali: Nemci in Slovenci so v bol merzle gojzde proti polnoči svoje čede gnali; počasi se v jeziki ločili in sledni svojiga sebi naredili. Od tod pride, de v dosteh besedah enakost imamo; mi smo namreč ene dosti bližne žlahte, in ne smemo prepíra imeti, sebi lastiti, in si oponašati v tem, kar je mati obéma za delež pustila.

Nemec je pred Slovencam v Evropi naprej tišal, in še zdaj od Azije dalej stojí; Slovenec je zadej ostal, in je po teh deželah, katere smo uni dan imenovali.

Nemec poméni toliko, kar mutec. Slovenec ga ni zato mutca imenoval, kakor de bi ne znal govoriti, ampak zato, kér ga ni zastopil, in je bil Slovencu, kakor mutast, po tem, kader sta dalj časa razločena živéla in sledni svoj jezik razločila. Slovenci pak so se tako imenovali, ker so se med seboj zastopili, in si lahko eden drugimu slovo, to je besedo dajali, zakaj slova med vsim drugimi Slovenci pomeni besedo. *)

(Dalje sledí.)

*) De Vodnik pod imenam Slovencov tú sploh Slovane razume, vsak sam vé. Vredništvo.

*) Besedo Slovenec mnogi učeni mnogoverstno razlagajo, Vredništvo.

Novíce pripomočnice oživljeniga utonenca.

7. dan maliga serpana je v Radovniškim potoku pod Kerníco za Kolonetam utonil 13. lét star Poglajev fantič. Urban Zupan, kajžar iz Kerníce, 73 lét star mož, ga je z nevarnostjo svojiga življenja iz vode potegnil — tode vès mertev se je že vidil. Zdej pritêče Andrej Poklukar, gruntar iz Kerníce, in ga začnè oživljati po poduku, ki ga je v Novícah bral, in po dolgim trudu je utonenca k življenju obudil. — Takó beremo v protokolu Radoljške kantonske gosposke 3. dan tega mesca, kteriga so nam nek gospod prijazno brati dali, lastne besede Andreja Poklukarja, ki je veselje doživel, človeka dozdevni smerti otéti.

Slovesnost v Tominu.

Pervi dan tega mesca je bil za veliko Tominsko tehantijo vesel dan. Novoposvečeni duhovnik gosp. Mihel Perdih je obhajal pervo mašo.

Narodna straža, ktera se je bila prostovoljno ponudila ta veseli dan po svoji moči imenitniti, se je krasno oblečena zbrala pred grajšinskim poslopjem. Od gospoda Kožarja, vsim ljubeznjiviga kantonskiga komisarja, in pa od gosp. grajšinskiga oskerbnika, kterima je bil gosp. dohtar Battič, predstojnik straže, tisti dan vodstvo izročil, tukaj nekoliko pregledana in poskušana, se je lepo verstena ob desetih do hiše noviga mašnika med soglasnim godenjem stražne muzike podala, kjer je bila sprejeta od neštevilne množice veseliga ljudstva, — in potém v farovž. Navadna straža se je med tem tako razdelila, de je njeni s puškami orožjeni del vès čas svete maše z streljanjem slovil.

Med službo božjo je bilo milo viditi, kako se je pobožni duh na obrazu pričijočih oznanoval. Tukej bi bil hotel imeti sleparniga Rongeta in njegove zapeljive pomagače; — zastonj bi jo poskusili take kristjane motiti. Tukej bi bil hotel imeti tistiga debeloglavniga možaka, kteri je unidan na Dunajskim vseučilišu čez dohovne se rotil, — naj bi bil vidil, kako se je v „duhovski fabriki“ izbrihtani mladeneč, nekdaj tistiga možaka učenec, pred oltarjem gospodovim lepo obnašal!

Po dokončani službi božji vzame narodna straža drugič noviga mašnika v sredo, in ga v lepim redu

domú sprime. Po poti se je izdajal slovenski sonet, pervi, ki spričuje, de tudi v Tominu slovenski duh vlada. F. J. Kafol.

Novičar.

Cesar Ferdinand so v poslednjim razglasu 16. dan tega mesca Dunajčanam ojstro besedo izgovorili. Nepokojne derhali pa tudi ni moč drugači ukrotiti. V tem razglasu, kteriga tukaj okrajšaniga bravcam podamo, obžaljujejo mili Cesar, de se je ravno na Dunaji taka hudobna derhal vgnjezdila, ktera vse druge dobre Dunajčane tako strahuje, de si ne upajo nasprotne besedice ziniti. Več ko 50000 puš so 6. dan tega mesca oropali iz cesarske orožnice, tedej vsak postopač in potepuh zdej na Dunaji s pušo hodi in s podkupljenimi pisači, ki se zdej z denarjem madžarskih, talijanskih in nekterih nemških puntarjev mavho polnijo, v en trog trobi. Povsod se kaže nar veči razvujzdanost; postave jím ne veljajo nič — derhal morí ljudí, ministre — in deržavni zborček se še ne zmeni za morivce!! Take žalostne okolišine so Cesarja primorale Dunajsko mesto za puntarsko mesto spoznati, in so tedej ukazali, de naj armade od vsih straní, kakor poprej na Laško, zdaj na Dunaj grejo in ga obsedejo. Kakor ima Radecki na Laškim, tako je dobil knez Windišgrêc od Cesarja nar vikši oblast čez armade vsih druzih avstrijanskih deržav, de naj jih pelje, če bi potreba bilo, zoper Dunajsko mesto, silni punt tudi s silo ukrotiti, kér z dobrim ni šlo. Bog daj! de bi bil enkrat konec nepokojniga razsajanja na Dunaji, sicer bo léto pretêklo, mi bomo za drage denarje svoje poslance na Dunaji redíli — pa še ne bomo imeli novíh pravic, novih dobrot, ktere so nam Cesar blagovoljno podali, in kterih nam, kakor v poslednjim razglasu zopet s cesarsko besedo poterdijo, nobena moč ne sme vzéti, in ktere zdej le Dunajčanje priderżujejo. — Kmalo bomo slišalo, kaj de se bo ne Dunaji zgodilo. Nam se prav zdí, de je Vindišgrêc vikši vojni zapovednik, de Dunajska in Madžarska derhal ne bo več pravíce iméla, slavniga bana Jelačiča černiti in očitovati, akoravno „leo non capit muscas“! — Pred 3 dnevi je naš poslanec Dr. Ulepič iz Dunaja v Ljubljano prišel, kar nas je prav razveselilo. — Razglas českih poslancov, ki so Dunaj zupustili, je kaj krepka beseda. Živio! — Slavni pesnik Stanko Vras iz Zagreba, nas je Ljubljančane obiskal. — Ljubljansko slovensko družtvo si je poslednji čas nanaglama pridobilo veliko slavo in hvalo. Domači so zdej spoznali (dolgo je terpélo!!) de njegov namén je čist kot pravo zlató, — in še celò nemški vunanji časopisi hvalijo njegovo prizadevanje za povzdigo narodnosti, rekoč: „Kdor se poteguje za svojo narodnost, zasluži vselej hvalo.“

Zmes.

(Nove mesične iména). V 37. listu Novíc in tudi po Slovenii nam od gospoda Potočnika naznanjene nove iména mescov s končnico — *nik* so prav dobre in pristojne, veliko boljši, kakor dozdajne, posebno dve besedne iména, in če so tudi drugim drugod tako všeč, kakor meni in tudi marsikterim drugim na Lipavskim, druziga ne manjka, kakor kar v očitno rabo jih vpeljati. Tudi bi bilo želeti, de bi se jih ne le samo vsi Slovenci, ampak zavoljo enakosti tudi drugi Slovani, vsaj, kteri so se tudi že Gajoviga pravopisa poprijeli.

(Škergat). Živalica, ktera se po besedah gospoda Zdešarja v Istrii žrikovc klíče, in želijo zvediti, če ima še kako drugo slovensko imé, se na Lipavskim imenuje škèrgát, mende od glasú, ki ga daje; kterih pa se obilno najde tukaj tri baže, in so: veči, srednji in manjši. Le ta se ne oglasi s svojim grozno šumečim piskanjem spomladi, dokler ni hude vročine, pa ne dela z nogami na perutnice glasú, vsaj na Lipavskim in Vremskim ne, ampak na herbtu ima nekaki ud, kakor eno pišalko, in ob tistiga z vsim svojim dolanjim živôtam migaje na moč dèrgne, kakor bolj ali mànj zabrenčati hoče. Jez imam dva mertva branjena, in žive sim večkrat, njih čudno brenčanje poslušaje, ogledoval, kako de delajo, kér se le toliko človeka bojí, de ga ne prime, če naglo po njem ne šapne, ko je v njegovo muziko zamišljen. J. Podrebernicki.

Razglas slovenskiga družtva v Ljubljani.

Nepričakovane prigodbe današnjiga časa, posebno pa poslednje silne prekucíje na Dunaji, ktere edinost in moč našiga cesarstva podkupujejo in so celo Cesarja primorale, de so vdrugič Dunaj zapustili, budijo vsaciga zvestiga prijatla edíne in močne Avstríje, de se zavé, de je naša domovína v nevarnosti. Sami Cesar nas kličejo, de naj se krepko ustavimo okoli trona avstrijanskiga cesarstva — torej tudi slovensko družtvo ne smé v taki potrebi križama rok deržati, ampak se mora za pravično reč po svoji môči potegniti. Zató je že unidan pervi razglas po Slovenskih deželah poslal, danes pa drujiga *) — in s tem je preskočil ozke meje svojih postav. Torej sklenemo dokler ne bo velki zbor, kteriga bomo berž ko bo moč pokličali, zazdajni skep poterdil, 1. razdelk družtvinih poštav za ta čas (provisorisch) takole premeniti:

Namen slovenskiga družtva je omikanje slovenskiga jezika, povzdiga slovenske narodnosti v soglasni podlagi pod ustavno avstrijansko cesarstvo, in tedej varovanje pravic slovenskiga naroda na postavni poti.

Vsi drugi razdelki ostanejo pri starim.

Po sklepu izverstniga zbora slovenskiga družtva v Ljubljani 15. kozoperska 1848.

Slovenski pregovori
nabrani od gosp. prof. Drja. J. Zupana.

Bolji pamet, kakor žamet. — Bolje poštenje, kakor življenje. — Bolje prihranjeno jajce, kot snedena puta. —

*) Ta razglas smo oznanili v poslednjim listu Novic. Vredništvo.

Popravik.

V 41. listu pod nadpisam »Iz Laškiga« namesti Matevž Doles bêri Matija Doles, ki je bil s zlato svetinjo ovenčan.

Današnjimu listu je pridjana peta pola „Divice Orleanske“ in pa 19. „doklada.“

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 21. kozoperska. gold.	kr.	V Krajnji 18. kozoperska. gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	17	2	10
1 » » banaške	2	24	2	40
1 » Turšíce	—	—	1	30
1 » Soršice	—	—	—	—
1 » Rèži	1	24	1	26
1 » Ječmena	—	—	—	—
1 » Prosa	1	15	1	12
1 » Ajde	1	20	1	20
1 » Ovsa	—	45	—	43

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*